

PUUKAUPPA OSIO 2

- yleistä puukaupasta
- puukaupan eri muodot
- puutavaran hintaan vaikuttavat tekijät; laatu, leimikkotekijät
- puukaupan kulku, yleiset ehdot
- metsänomistajan rooli puukaupassa

Puukaupan sanastoa (1)

- **Tukki**
Rungon järein osa, jota käytetään pääasiassa sahatavaran valmistukseen.
- **Kuitu**
Pieniläpimittaiset rungot ja tukkirunkojen osat, joita käytetään pääasiassa sellu- ja paperiteollisuuden raaka-aineena.
- **Energiapuu**
- Energiapuu tarkoittaa latvusmassaa, harvennusenergiapuuta, tyveysiä/lumppeja ja kantopuuta sekä edellä mainituista tehtyä haketta ja mursketta.
Energiapuuta käytetään energian tuotantoon.

Puukaupan sanastoa (2)

- **Ensiharvennus**

Metsän ensimmäinen kasvatushakkuu, jossa poistetaan myyntikelpoista puut. Metsänhoidollisesti tärkein harvennus. Taloudellisessa mielessä merkitys jää kuitenkin melko pieneksi koko kiertoajan puitteissa.

- **Päätehakkuu**

Uudistuskypsän metsän hakkuu. Päätehakkuussa käytettäviä menetelmiä ovat avohakkuu, siemenpuu- ja suojuspuuhakkuu sekä kaistalehakkuu.

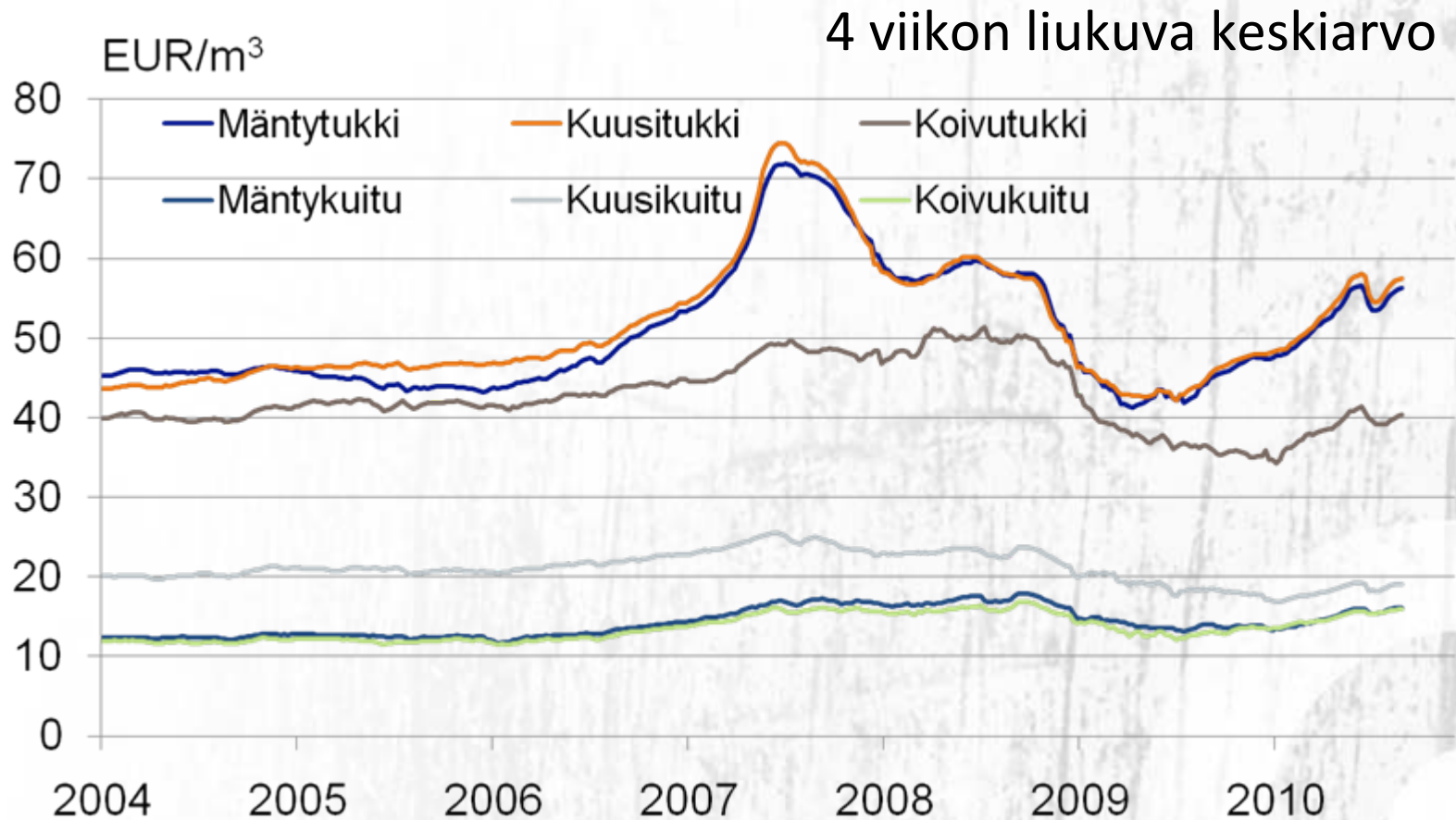
- **Harvennushakkuu**

Hakkuutapa, jossa tiheänä kasvavista metsistä hakataan osa puustosta, jotta jäljelle jäävä terve ja hyvälaatuinen puusto pystyisi kasvamaan ja järeytymään mahdollisimman hyvin.

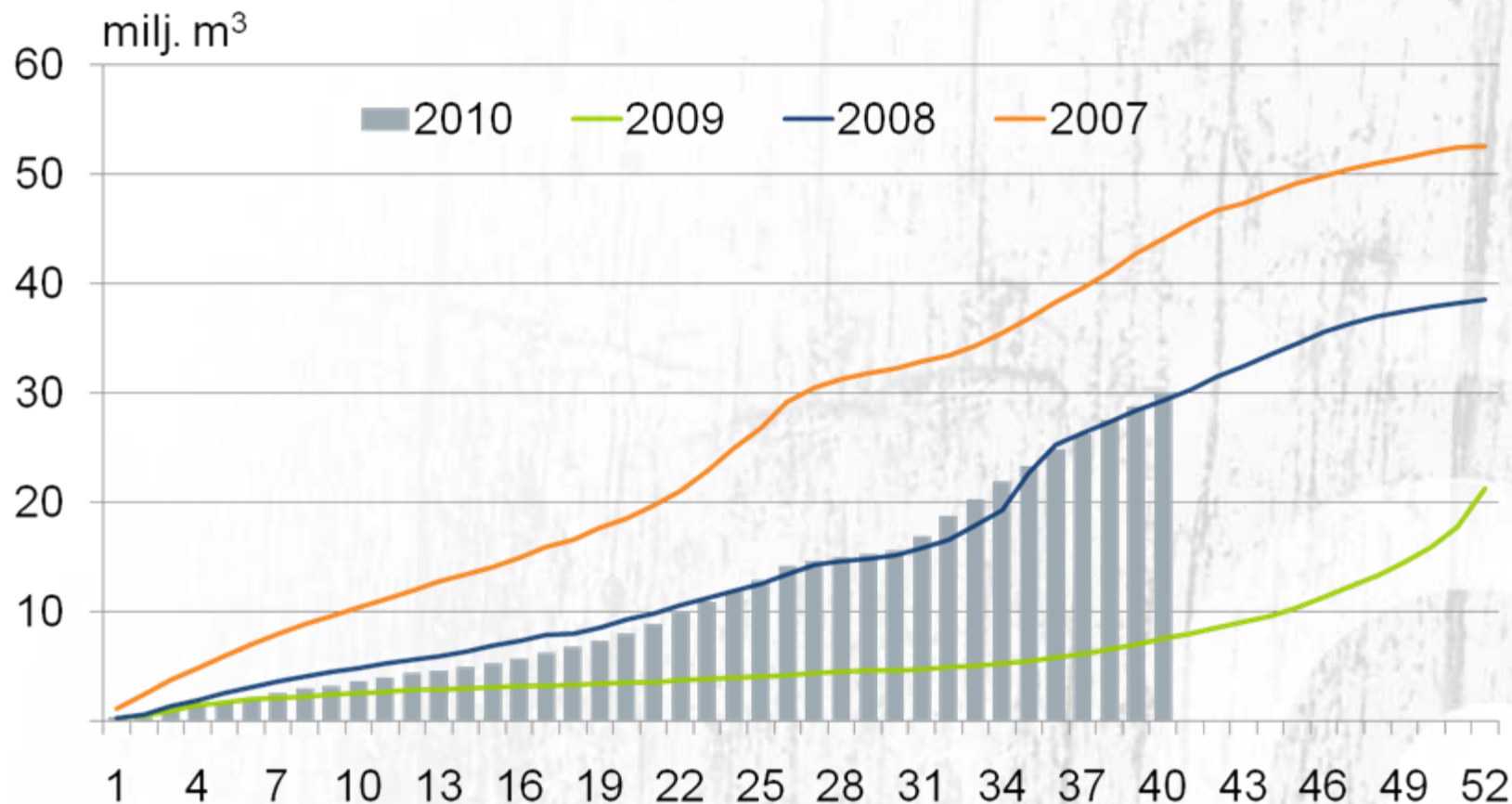
Puukaupan sanastoa (3)

- **Kantohinta**
Pystykaupassa maksettava puun hinta, joka sisältää raaka-aineen käyttöarvon ja laatuominaisuudet. Puunostaja vastaa hakkuu- sekä metsäkuljetus-kustannuksista.
- **Hankintahinta**
Puutavaran hinta, joka sisältää puun arvon sekä puutavaran hakkuun ja lähikuljetuksen hinnan eli metsänomistaja vastaa puunkorjuun kustannuksista tien varteen.

Kantohinnat Suomessa 2004 -2010

Kumulatiiviset puun ostomäärät yksityismetsistä

Puukauppa oikeudellisena tapahtumana

- irtaimen omaisuuden myymistä tai ostamista
- perustuu kauppalakiin
- puukauppasopimus tehdään aina kirjallisena

1. Puunmyyntisuunnitelma ennen kauppaa

- sopimus koskee suunnitelmassa määriteltyjä puita

2. Kauppa ennen puunmyyntisuunnitelmaa

- määräkauppa
- puumäärät sitovia
- lisäehdot

Kauppatavat (1)

- **Pystykauppa:**
  - myyjä luovuttaa ostajalle hakkuuoikeuden tietyksi ajaksi
- **Hankintakauppa:**
  - kauppasopimus tehdään ennen hakkuuta (mm. mitat ja laadut)
  - myyjä luovuttaa puut valmiiksi tehtyinä tien varressa

Kauppatavat (2)

- **Käteiskauppa:**
  - myyjä myy valmiiksi tekemänsä puut
- **Toimituskauppa:**
  - myyjä toimittaa puut tehtaalle saakka
  - yksi hankintakaupan muodoista

Kauppasopimuksen allekirjoitus:

- oikeus kiinteistön omistajalla
  - yksinomistajan myyntioikeus
- yhteisomistuksessa kaikki allekirjoittavat
  - valtakirjat

Myyjä vastaa

- kaupan kohde ei kuulu sivulliselle
- kaupan ehdot toteutuvat
- hankintakauppa:
  - toimitusaika ja sovittu laatu, mitta ja määrä sekä paikka

Ostaja vastaa

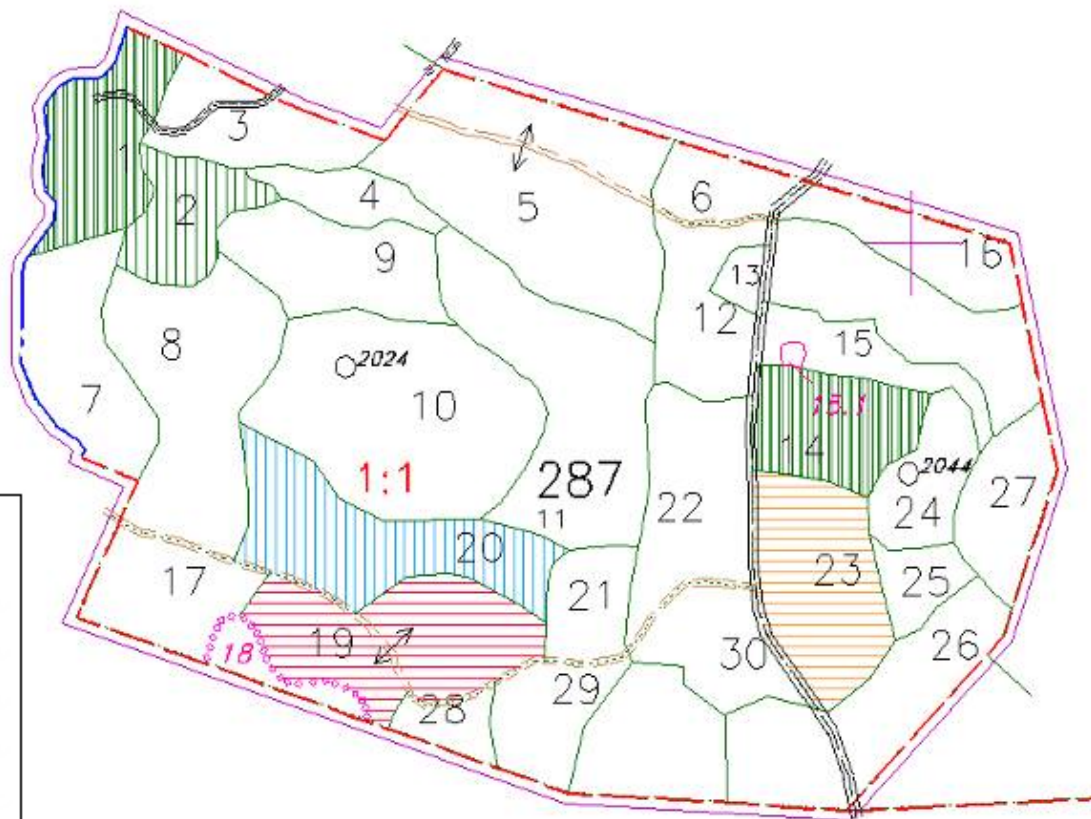
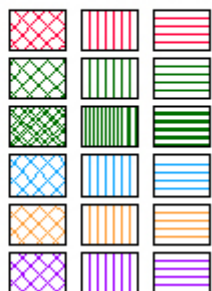
- kauppahinnan ja korjuun suorittamisesta sovitulla tavalla
- korjuuseen liittyvien lakien noudattamisesta

Teemakartta hakkuista

EHDOTETUT HAKKUUT		
Hakkuutapa		
Ylispuiden poisto		
Ensiharvennus		
Harvennus		
Avohakkuu		
Luontainen uudist.		
Erikoishakkuu		

Kiir. 1-5v 6-10v

Ennako-
kuvioitu
ilmakuva

Ensiharvennus koneella

Puukaupan kulku

1. Sopivan ajankohdan valinta

- suhdanteet vaihtelevat vuosittain ja vuoden sisälläkin

2. Hakkuualueen raja

- mahdollisimman tarkka maastossa
- arvio puumäärästä ja puutavaralajeista

Metsänhakkuusopimus

Myyjä		Ostaja													
Y-/Henkilötunnus _____		Y-tunnus _____													
Nimi _____		Nimi _____													
Osoite _____		Osoite _____													
Puhelin _____		Puhelin _____													
Alv-asema ☐ Kyllä, rek. pvm ☐ Ei	Ennakonpidätys-% %	Kohteen sijainti													
Pankkitili/metsämaksut _____		Pankkitili/Kemera _____	Tilan nimi _____												
Myyjän metsänomistajaryhmä ☐ Yksinomistus ☐ Avioparin omistus ☐ Verotusyhtymä ☐ Elinkeinoyhtymä ☐ Yhteismetsä, tiekunta		☐ Rajoitetusti verovelvollinen ☐ Yhteisö ☐ Kuolinpesä ☐ Muu: _____	Myyjä luovuttaa ostajalle oikeuden hakkauttaa tilaltaan ☐ valmis leimikko ☐ hakkuussa valittavat puut ☐ leimattavat puut Suurin sopimusmäärien ylitys tai alitus on enintään _____ % Harvennustapa: _____ Puuston ppa tai runkoluku harvennuksen jälkeen/ha: _____												
Puunmyyntisuunnitelman numero _____	Puunmyyntisuunnitelman laatija _____	☐ Myyjä ☐ Mhy ☐ Ostaja	Metsänkäyttö-ilmoitus ☐ Myyjä tekee / on tehnyt _____ ☐ Mhy tekee / on tehnyt _____ ☐ Myyjä valtuuttaa ostajan tekemään _____												
Hakkuualueen raja ☐ Liitteenä olevan kuviokartan mukaan ☐ On merkitty maastoon: _____ ☐ Muut merkinnät: _____ ☐ Lisätietoja: _____	Hakkuusta sovitaan ☐ Taimikkoa säästetään kuvioilla: _____ ☐ Juurikäävän torjunta kuvioilla: _____ ☐ Säästettäviä kohteita kuvioilla: _____ ☐ Muuta: _____	Korjuu- ja kaukokuljetuskelpoisuus <table border="0"> <tr> <td>Korjuu</td> <td>kuljetus</td> <td>Kuviot</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>Talvi _____</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>Kesä _____</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>Aina _____</td> </tr> </table>		Korjuu	kuljetus	Kuviot	☐	☐	Talvi _____	☐	☐	Kesä _____	☐	☐	Aina _____
Korjuu	kuljetus	Kuviot													
☐	☐	Talvi _____													
☐	☐	Kesä _____													
☐	☐	Aina _____													

Puukaupan kulku

3. Metsänkäyttöilmoitus

- metsänomistaja vastaa
- valtuutus

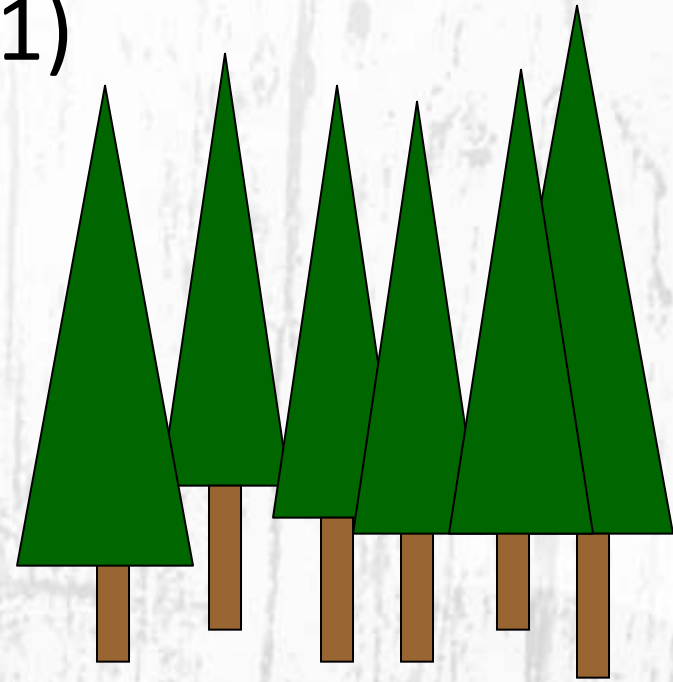
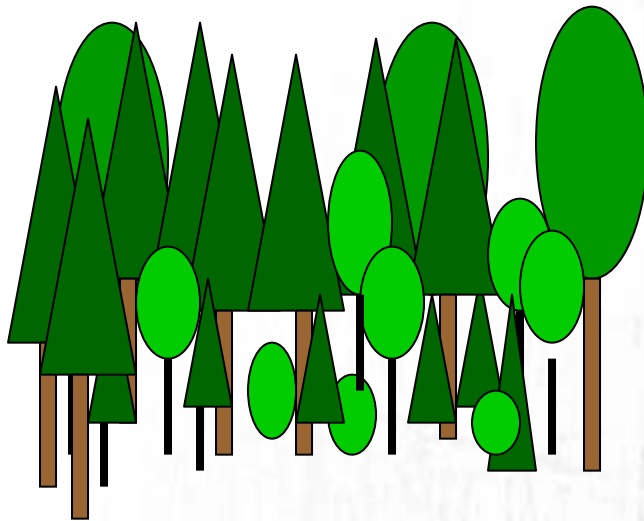
4. Myyntitarjousten pyytäminen kaikilta ostajilta

- ostajien tarpeissa eroja
- mitta- ja laatuvaatimukset

Puun hinta

- kantohinta
- hankintahinta
- puun hinta määräytyy monista eri tekijöistä:
  - suhdanteet, menekki
  - leimikkotekijät

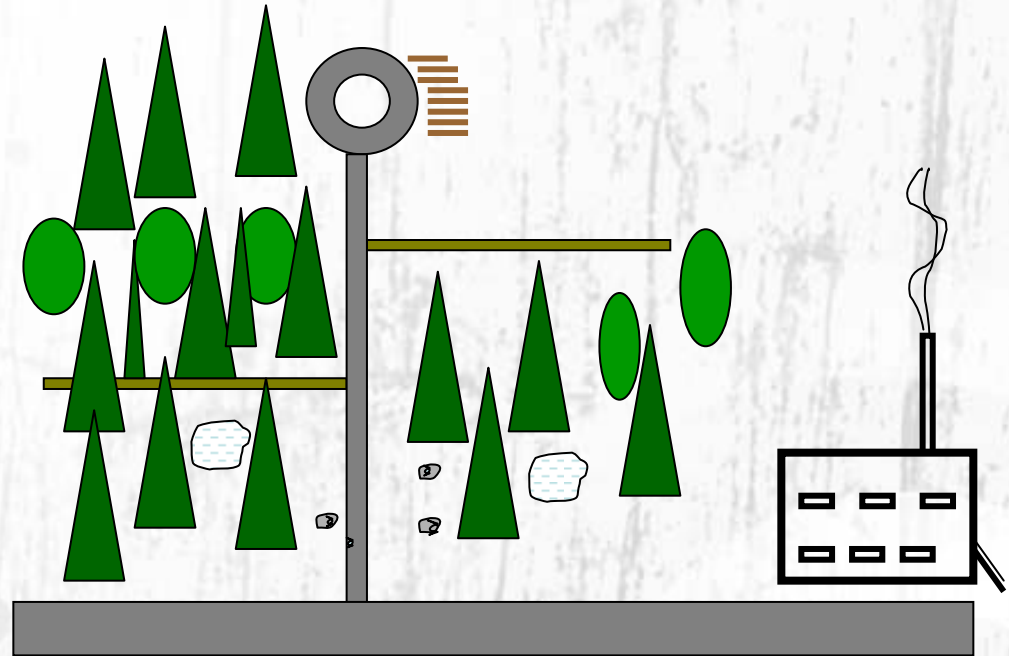
Leimikkotekijät (1)

- maapohjan raivaus ennakkoon
- puuston järeys
- hakkuutapa
- puulajisuhteet → puutavaralajit
- leimikon koko

Leimikkotekijät (2)

- maasto
- korjuun ajankohta
- tiestön laatu
- varastopaikka
- metsäkuljetusmatka
- tehdaskuljetusmatka

Määräarviot ja hinnat euroina (ilman arvonlisäveroa)										
Hinneittelu hakkuutavoittain: Hakkuutavat			Ensiharvennus		Harvennus		Uudistushakkuu		Yhteensä m ³	Samat yksikkö- hinnat koko myyntierälle: Hinta €/m³
Kuviot										
Puutavaralaji	min/max pituus dm	min/max läpimitta cm	Määrä m ³	Hinta €/m ³	Määrä m ³	Hinta €/m ³	Määrä m ³	Hinta €/m ³		
Mäntytukki										
Kuusitukki										
Koivutukki										
Mäntykuitu										
Kuusikuitu										
Koivukuitu										
Energiapuu										
Kaupan arvioitu kokonaismäärä :			m³		Kaupan arvioitu kokonaisarvo (ei sis. alv):				€	
☐ Myyjä sallii energiapuun korjuun sovittoa korvausta vastaan.					☐ Myyjä on mukana metsien sertifiointissa (PEFC).					

Puukaupan kulku

5. Saatujen tarjousten vertailu

- mikä tarjous kokonaisvaltaisesti edullisin
- edullisuusvertailua tehtäessä otettava huomioon mm:
  - puutavaran laatu-, läpimitta- ja pituusvaatimukset

Puukaupan kulku

6. Kauppakirjaan perehtyminen

- valmiiksi painetun tekstin tutkiminen
- kaikki kaupattavat puutavaralajit on lueteltava kauppakirjassa
- liitteenä sovitut mitta- ja laatuvaatimukset
- yksikköhinnat ovat lopulliset
- mittausmenetelmä sovitaan kaupan yhteydessä
- puukaupan maksuaikataulu on myyjän ja ostajan välinen asia

Lisäehdot

- lisäehtoihin kirjatut asiat **sitovat** ostajaa
- lisäehtoihin tulee kirjata kaikki erityispiirteet, mm.
  - korjuuaika (kesä / talvi)
  - luontoarvot
  - teiden käyttö
  - korjuun aloittamisesta ilmoittaminen
  - menettely ostajalle kelpaamattomien puutavaralajien osalta ja niiden korjuun hinta

Mittausmenetelmä ☐ Hakkuukonemittaus ☐ Tehdasmittaus ☐ Pölkkyjen mittaus ☐ Kuormainvaakamittaus ☐ Pinomittaus ☐ Muu: ☐ Puut saa kuljettaa ennen mittauksen hyväksymistä	Mittauksen suorittaa ☐ Mhy myyjän edustajana ☐ Mhy yhteisenä edustajana ☐ Ostaja	Omistusoikeus siirtyy ☐ Kaadettaessa ☐ Mitattaessa ☐ Maksettaessa
---	---	--

Korjuuaika päättyy ja loppumittaus tehdään viimeistään / 20	☐ Menekinedistämismaksu Suomen Metsäsäätiölle 0,2 % pystykaupan arvosta, kuitenkin vähintään 8 euroa.
---	---

Puumaksut		
1. ennakko / 20 , €	2. ennakko / 20 , €	Loppumaksu maksetaan _____ päivän kuluessa loppumittauksesta.

Lisäehtoja: _____

Paikka aika:	Myyjä(t) ☐ Henkilökohtaisesti ☐ Valtakirjalla ☐ Mhy valtakirjalla	Ostaja
	Nimen selvennys: _____	Nimen selvennys: _____

LIITTEET Mitta- ja laatuvaatimukset Kartta Puunmyyntisuunnitelma
 Muu, mikä: _____

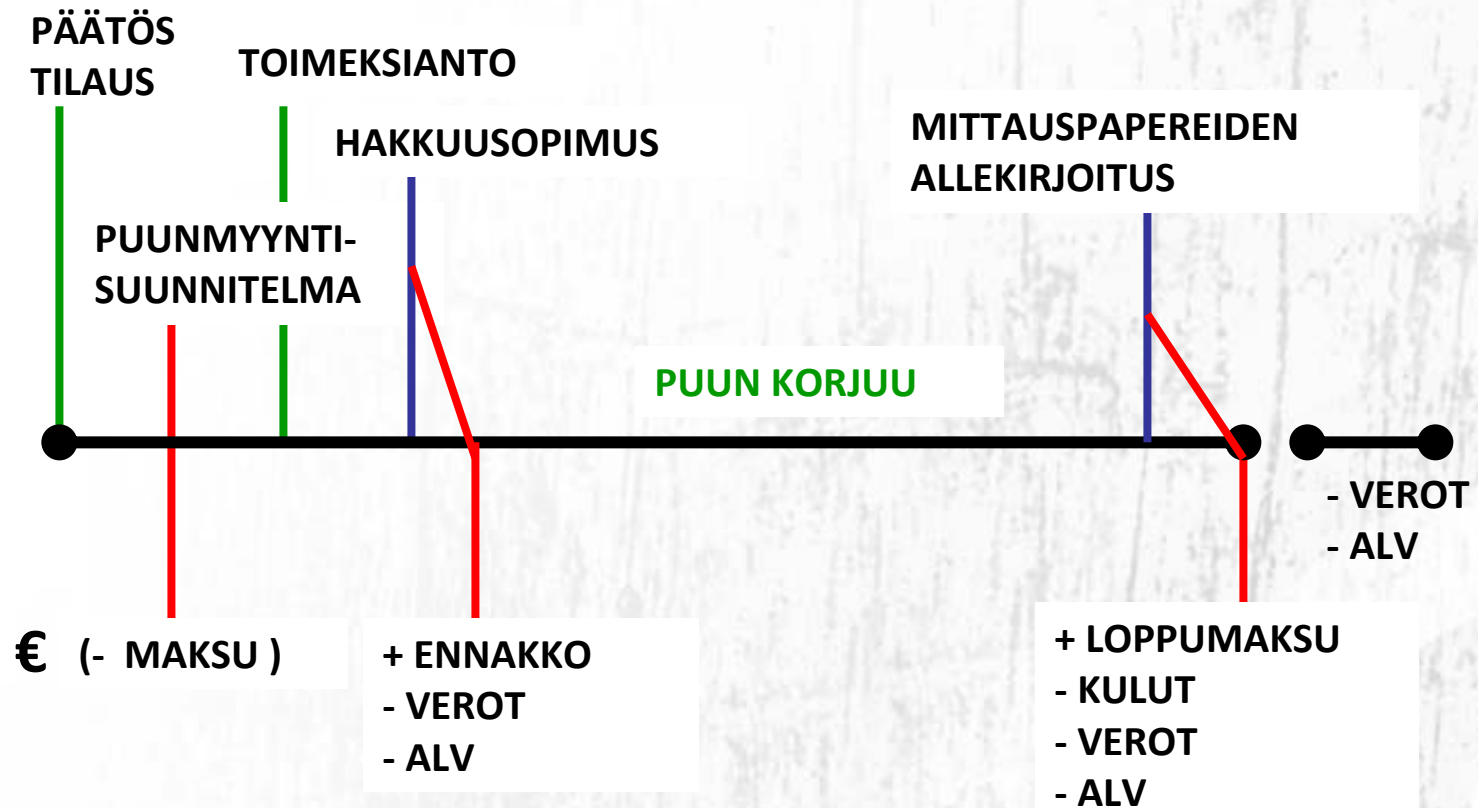
Muilta osin noudatetaan MTK:n metsäjohtokunnan 11.10.2007 hyväksymiä sopimusehtoja.

Puukaupan kulku

7. Kauppakirjan sopimuskohtien tarkistaminen ennen allekirjoitusta
8. Korjuun ja mittauksen valvonta
9. Mahdollisten arvonnisäverojen tilitys ja veron tasaus
10. Hakkuuseen liittyvien metsälain vaatimien jälkitöiden hoitaminen
  - taimikon perustamisilmoitus

Puukaupan kulku

Mittausmenetelmät

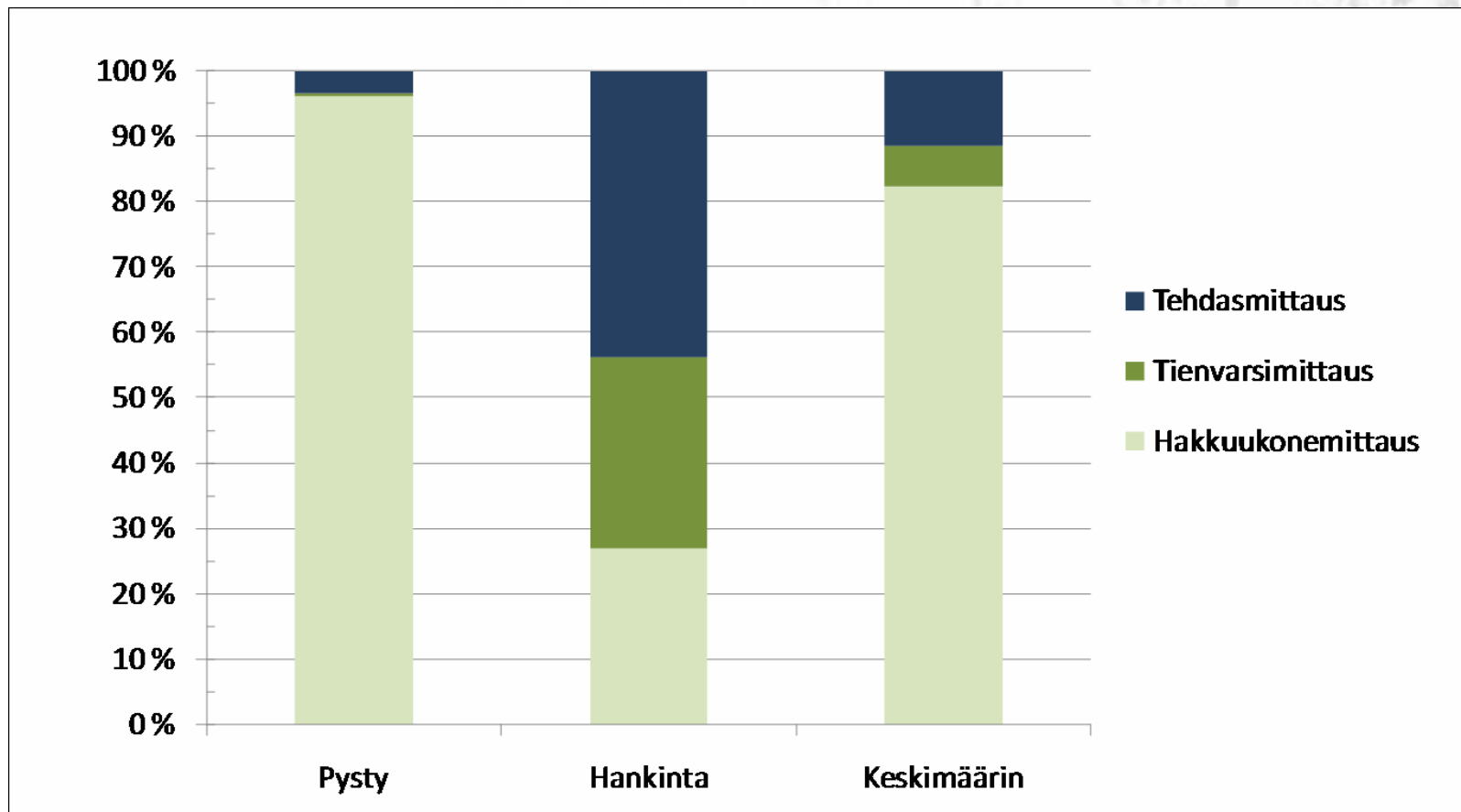
- konemittaus → pystykauppa
- tienvarsimittaus → hankintakauppa
- kuitupuu mitataan pinoissa, tukit yksitellen
- tehdasmittaus → hankintakauppa
- mittauksia valvotaan tarkastuksilla

Puutavara mitataan yleisimmin hakkuukoneen mittauslaitteella

- ns. motomittaus
- mittaustodistuksesta selviää
  - mitatun puun määrä ja laatu
  - kaupanteossa sovitut yksikköhinnat puutavaralajeittain
  - lopullinen kauppahinta

Luovutusmittausmenetelmien osuudet yksityismetsien hakkuissa v. 2008

Metsänhoitoyhdistyksen palvelut puukaupassa

- metsänhoitomaksulla puukaupan suunnitelma

Metsänomistajan tilauksesta erikseen hinnoiteltavana ostopalveluna mm. :

- kaikesta 'byrokratiasta' huolehtiminen
- tarjousten pyytäminen ja tarjousten edullisuuden laskeminen kaikilta alueen puunostajilta
- puunkorjuun valvonta
- hakkuiden jälkeisten hoitotöiden ja ilmoitusten toteuttaminen

Metsäteollisuusyrityksen palvelut puukaupassa (1)

Metsänomistajan tilauksesta esimerkiksi:

- puukaupan valmistelu ja hakkuumahdollisuuksien selvittäminen
- hakkuualueen suunnittelu ja rajaaminen, hakkuutavat, korjuussa huomioitavat seikat
- ostotarjous sekä sovittaessa metsänhakkuu- tai hankinta/käteiskauppasopimus
- ilmoitukset ja luvat

Metsäteollisuusyrityksen palvelut puukaupassa (2)

- kaupan toteutus
  - pystykaupassa yrityksen toimesta - hakkuun aloitusilmoitus metsänomistajalle
  - hankinta- ja käteiskaupassa metsänomistajan toimesta
- hakkuun laadunvarmistus
- toteutetun korjuun puumäärien mittaustiedot, mittaustodistukset ja metsämaksut
- metsämaksujen vuosi-ilmoitus veroilmoituksen tekoa varten